

Opodatkowanie osób fizycznych w Unii Europejskiej*

Ile wynagrodzenia trafia do naszych kieszeni?

Edycja 2009

*connectedthinking

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Spis treści

Wstęp	1
W skrócie	2
Metodologia	3
Przegląd krajowych systemów podatkowych	5
Ogólne podsumowanie rezultatów badania	7
Scenariusz 1	7
Scenariusz 2	8
Scenariusz 3	9
Scenariusz 4	10
Średnia z czterech scenariuszy	11
Szczegółowa analiza wyników	12
Wpływ poziomu wynagrodzenia na obciążenie z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne	12
Prorodzinne ulgi podatkowe	14
Podatek liniowy	15
Składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne	17
Składanie zeznań podatkowych w formie elektronicznej	18
Wnioski	19
Dane kontaktowe	20
Aneks	21

Wstęp

Ile wynagrodzenia trafia do naszych kieszeni?

To pytanie zadaliśmy sobie niedawno, w czasie ciągle trwającego – choć, zdaniem niektórych, kończącego się – kryzysu finansowego. Odpowiedź, którą uzyskaliśmy przeprowadzając badanie we wszystkich krajach Unii Europejskiej, wskazuje na różnice pomiędzy poszczególnymi systemami podatkowymi i brak jednolitego podejścia krajów członkowskich do opodatkowania dochodów osobistych czy ubezpieczeń społecznych.

Niniejszy raport jest pierwszą z planowanej serii corocznych publikacji PwC obrazujących, do jakiego stopnia opodatkowanie oraz składki na ubezpieczenia społeczne wpływają na wysokość dochodu netto osób fizycznych na terenie całej Unii Europejskiej. Wyraźnie widać, że klimat polityczny poszczególnych krajów istotnie wpływa na wyniki w tym zakresie, jako że rządy szukają sposobów na zwiększenie wpływów do budżetów, a jednocześnie na ich dostosowanie do poziomu świadczeń na rzecz obywateli swych krajów. Jednakże uznając różnice występujące pomiędzy poszczególnymi krajami, naszym zdaniem analiza wpływu opodatkowania i ubezpieczeń społecznych na dochód netto osób fizycznych jest niesłychanie istotna. W końcu większość pracowników udaje się do pracy, biorąc pod uwagę to, ile pieniędzy ostatecznie weźmie ze sobą do domu, a ile będzie musiała oddać na rzecz państwa. Kontynuując badanie w ciągu następnych lat mamy nadzieję na identyfikację pewnych trendów w podejściu do opodatkowania dochodów osób fizycznych. Czy na przykład obciążenia podatkowe nakładane na osoby fizyczne będą się zmniejszać? Jeśli tak, to w jaki sposób ustawodawcy będą radzili sobie z deficytem budżetowym – czy w większej mierze zaczną polegać na podatkach od konsumpcji, podatkach majątkowych czy podatkach od osób prawnych? Na początku obecnej dekady obserwowaliśmy boom na liniowe stawki podatkowe, przy czym jedynie nieco ponad jedna czwarta krajów członkowskich Unii wdrożyła podatek liniowy, ze stawkami na poziomie od 10% w przypadku Bułgarii do 25% na Łotwie. Mając na uwadze kraje przy wschodniej granicy Unii Europejskiej, które również przyjęły podatek liniowy, wydaje się bardzo interesujące, czy wzrost zainteresowania tego rodzaju podatkiem wpłynie na podejście do opodatkowania dochodów osobistych w pozostałej części UE. Wyrazem tego byłoby wprowadzanie opodatkowania liniowego w krajach „starej” Europy. I w końcu, czy w kontekście procesu ujednoczenia prawodawstwa w państwach Unii, za sprawą środków ustawodawczych czy też w wyniku presji rynkowej, nadchodzące lata przyniosą większe ujednoczenie w zakresie procentowego wpływu opodatkowania na efektywny dochód netto osób fizycznych?

W obecnej sytuacji wyzwań budżetowych, przed jakimi stoją rządy wielu krajów Unii Europejskiej, opodatkowanie osób fizycznych w jeszcze większej mierze będzie tematem debaty publicznej. Nie mamy na celu wszczynania dyskusji co do właściwego poziomu opodatkowania, ani co do stopnia obciążenia określonych sektorów gospodarki. Nie komentujemy także, jak rządy powinny wydawać pieniądze, jakie świadczenia oferować społeczeństwu, jaki powinien być poziom opieki socjalnej, ani jakie powinno być zabezpieczenie i finansowanie przyszłych emerytur. Te wszystkie kwestie są częścią programów politycznych i pozostawiamy je wobec tego politykom. Poprzez ten raport mamy raczej na celu dostarczenie wszystkim zainteresowanym wysokiej jakości przeglądu systemów opodatkowania pracowników w Unii Europejskiej. W związku z tym, że rządy równoważą potrzebę generowania dochodów z potrzebą przyciągania inwestycji, promocji wzrostu liczby miejsc pracy oraz planów dla przyszłych pokoleń, musi ulec zmianie polityka opodatkowania dochodów osobistych. Podatki stanowią wymagający obszar i stan ten będzie się jeszcze pogłębiał.

W naszym raporcie rozważamy również, w jakim stopniu składki płacone przez pracodawcę na ubezpieczenia społeczne podwyższają koszty zatrudnienia. Dodatkowo, zbadaliśmy możliwość składania zeznań podatkowych drogą elektroniczną.

Co do zasady, nasz raport dotyczy podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenia społeczne w 2009 r. Załączamy do niego również zwięzłe podsumowanie istotnych zmian w prawie podatkowym w państwach UE wprowadzonych zarówno w 2009, jak i w 2010 roku, częściowo w związku z kryzysem gospodarczym.

Camiel van der Meij

Partner, dział prawnopodatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

Joanna Narkiewicz-Tarłowska

Starszy menedżer, dział prawnopodatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

W skrócie

- Generalnie średnie wynagrodzenie netto mieszkańców Unii Europejskiej wynosi ok. 70% pensji brutto. Przeciętne obciążenia z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych stanowią ok. 20%, a z tytułu ubezpieczeń społecznych (część pracownika) – ok. 10% wynagrodzenia brutto.
- Kraje, które mogą pochwalić się średnim netto na poziomie wyższym niż 70% to: Hiszpania, Estonia, Cypr, Republika Czeska, Słowacja, Bułgaria, Malta, Litwa, Portugalia, Łotwa, Polska, Luksemburg i Rumunia.
- Na powyższej liście znajdują się wszystkie kraje, które wprowadziły liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (Estonia, Republika Czeska, Słowacja, Bułgaria, Litwa, Łotwa i Rumunia). Średnie wynagrodzenie netto uzyskiwane w tych krajach to ok. 78% wynagrodzenia brutto (podczas gdy średnie netto uzyskiwane w krajach z progresywną skalą podatkową wynosi ok. 68%). Niemniej, między poszczególnymi krajami z podatkiem liniowym występują również spore różnice w wysokości średniego wynagrodzenia netto – np. w Rumunii wynosi ono ok. 71%, a w Estonii – ok. 82% pensji brutto.
- Jednakże mieszkańcy niektórych krajów z progresywnym systemem podatkowym mogą cieszyć się średnim wynagrodzeniem netto na poziomie zbliżonym do średniego netto w najwyższej uplasowanych krajach z podatkiem liniowym. Należą do nich Hiszpanie (ok. 83%) i Cypryjczycy (ok. 81%). Niewątpliwie jest to efekt nie tylko poziomu obciążeń podatkowych, ale także kosztów pracowniczej części składek na ubezpieczenia społeczne.
- Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoka pozycja Polski ze średnim wynagrodzeniem netto na poziomie ok. 74%.
- Należy jednak pamiętać, że wspomniane powyżej średnie dla różnych krajów mogą się różnić, jeśli weźmiemy pod uwagę konkretne grupy społeczne, np. osoby o niższych dochodach w zestawieniu z osobami o wyższych dochodach czy osoby samotne w porównaniu do osób z rodzinami. Dlatego też w naszym raporcie przeanalizowaliśmy różne scenariusze i wyniki dla poszczególnych grup są różne.

Metodologia

Uważamy, że w celu dokonywania porównań należy sprowadzić porównywane kwestie do wspólnego mianownika.

Z tego względu nie zdecydowaliśmy się na podejście oparte na takich samych wartościach dochodu we wszystkich badanych krajach. Byłoby ono bowiem obciążone względnością kursów walutowych, różnicami w zakresie kosztów życia, jak również w świadczeniach, jakie podatnik otrzymuje w zamian za płacone przez siebie podatki. Zdecydowaliśmy się porównywać dochody netto (obliczone jako procent pensji brutto) w oparciu o średnie płace w poszczególnych krajach. Scenariusze, jakie przedstawiliśmy, są uproszczone, aby uczynić naszą analizę jasną i klarowną.

Założenia

Naszych analiz dokonywaliśmy w ramach czterech założonych scenariuszy. Poniżej wymieniamy założenia leżące u podstaw każdego z nich:

- badane osoby są rezydentami podatkowymi w danym kraju (tzn. mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w danym kraju);
- ich pracodawca jest podmiotem zarejestrowanym w tym kraju;
- ich całkowity roczny przychód z tytułu zatrudnienia stanowi średnie miesięczne wynagrodzenie w danym kraju w roku 2009 pomnożone przez 12 (średnie wynagrodzenie jest wyrażone w lokalnej walucie danego kraju);
- dane osoby nie uzyskują innych dochodów oprócz dochodów z tytułu zatrudnienia;
- nie uwzględniamy ulg podatkowych (oprócz ulg prorodzinnych);
- zastosowane zostały stawki podatku i ubezpieczeń społecznych obowiązujące w 2009 r.

Scenariusze

- Scenariusz 1** odnosi się do osoby nieposiadającej rodziny (współmałżonka i dzieci), która uzyskuje średnie wynagrodzenie roczne.
- Scenariusz 2** odnosi się do osoby pozostającej w związku małżeńskim, której współmałżonek nie uzyskuje żadnych dochodów. Zakładamy również dwoje dzieci pozostających na utrzymaniu, które nie uzyskują żadnego dochodu. W tym scenariuszu uwzględniliśmy wszelkie dostępne prorodzinne ulgi podatkowe, np. roczne małżeńskie rozliczenie podatkowe, ulga na dzieci itp. Założyliśmy również, że dana osoba uzyskuje średnie wynagrodzenie roczne.
- Scenariusz 3** odnosi się do osoby nieposiadającej rodziny (współmałżonka i dzieci), która uzyskuje pięciokrotność średniego wynagrodzenia rocznego.
- Scenariusz 4** odnosi się do osoby pozostającej w związku małżeńskim, której współmałżonek nie uzyskuje żadnych dochodów. Zakładamy również dwoje dzieci pozostających na utrzymaniu, które nie uzyskują żadnego dochodu. Uwzględniliśmy także wszelkie dostępne prorodzinne ulgi podatkowe, np. roczne małżeńskie rozliczenie podatkowe, ulga na dzieci. W odróżnieniu od scenariusza 2 założyliśmy, że dana osoba uzyskuje pięciokrotność średniego wynagrodzenia rocznego.

Poniżej zamieszczamy tabelę prezentującą przybliżone średnie roczne pensje (wyrażone w euro) dla poszczególnych krajów

Kraj	Średnie roczne wynagrodzenie brutto (EUR)
Austria	40 000
Belgia	40 000
Bułgaria	3 683
Cypr	26 400
Dania	34 738
Estonia	9 027
Finlandia	32 000
Francja	34 000
Grecja	36 000
Hiszpania	30 000
Holandia	32 500
Irlandia	41 234
Litwa	7 994
Luksemburg	44 400
Łotwa	7 664
Malta	13 960
Niemcy	40 044
Polska	9 176
Portugalia	10 917
Republika Czeska	11 817
Rumunia	4 781
Słowacja	8 025
Słowenia	16 790
Szwecja	21 881
Węgry	8 690
Wielka Brytania	27 504
Włochy	30 000

Średnie wynagrodzenie w UE

Pensje wyrażone w narodowych walutach różnych od euro zostały przeliczone na euro zgodnie ze średnim kursem prezentowanym przez portal Oanda.com na dzień 16 grudnia 2009 r.

Przegląd krajowych systemów podatkowych

Zanim wdamy się w szczegóły wpływu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ubezpieczeń społecznych na dochody netto, chcielibyśmy umieścić nasze badania w nieco szerszej perspektywie. Podatek dochodowy od osób fizycznych i ubezpieczenia społeczne są tylko częścią systemu podatkowego istniejącego w danym państwie. Również podatki jako takie to jedynie element produktu krajowego brutto. Toteż te dwa układy odniesienia, a konkretnie udział podatków w produkcie krajowym brutto oraz udział poszczególnych podatków w podatkach ogółem powinny stanowić tło dla naszych rozważań w celu lepszego zrozumienia kontekstu. Podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenia społeczne nie stanowią odizolowanego systemu i są częścią bardziej złożonej struktury nowoczesnej gospodarki i całokształtu wpływów budżetowych. A zatem, tabele poniżej stanowią, w naszym przekonaniu, właściwą perspektywę dla naszych dociekań.

Udział poszczególnych podatków w podatkach ogółem

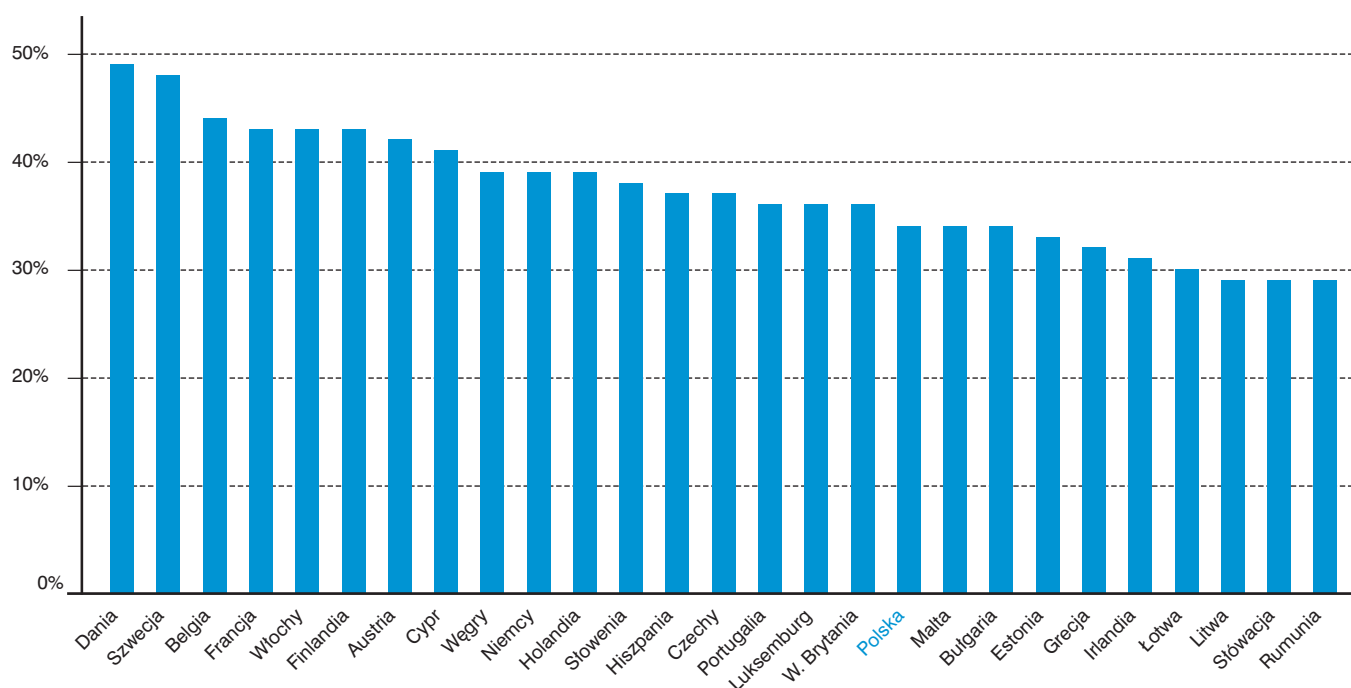
	Podatki pośrednie: VAT	Podatki pośrednie: akcyza i podatki od konsumpcji	Podatki pośrednie: Inne podatki nakładane na produkty (w tym cła)	Podatki pośrednie: Inne podatki nakładane na produkcję	Podatki bezpośrednie: Podatek od osób fizycznych	Podatki bezpośrednie: Podatek od osób prawnych	Podatki bezpośrednie: Inne	Ubezpieczenia społeczne
Austria	18,4	6,0	2,7	7,1	23,7	6,2	2,3	33,8
Belgia	16,2	5,0	5,6	3,8	27,3	8,2	3,0	30,9
Bułgaria	35,4	17,2	1,2	1,3	9,4	9,5	2,1	25,3
Cypr	27,2	9,0	4,7	7,1	15,1	16,6	2,0	18,4
Dania	21,4	6,7	5,3	3,7	51,8	7,4	2,0	2,0
Estonia	28,2	11,4	1,4	2,0	18,5	5,2	0,0	33,3
Finlandia	19,4	7,8	3,1	0,6	30,3	9,0	2,1	27,7
Francja	16,6	4,6	4,4	9,8	17,3	6,9	3,4	37,6
Grecja	22,6	7,8	7,2	0,9	14,7	8,0	2,6	36,3
Hiszpania	16,5	6,0	7,0	2,9	20,9	12,8	2,4	32,9
Holandia	19,4	6,3	5,3	2,6	19,1	9,1	3,4	34,8
Irlandia	24,2	7,6	8,4	3,0	23,5	10,7	6,8	15,9
Litwa	27,4	9,8	1,3	1,8	22,2	8,6	0,1	28,8
Luksemburg	15,9	10,1	3,6	5,7	20,1	14,8	2,1	27,8
Łotwa	26,9	9,4	2,6	2,4	20,1	8,9	1,2	28,6
Malta	22,2	9,7	10,4	1,4	17,0	19,4	2,8	17,1
Niemcy	17,8	6,7	2,5	5,8	23,4	3,5	1,9	38,5
Norwegia	19,0	4,8	3,7	1,3	22,1	26,0	2,3	20,8
Polska	24,1	12,1	1,1	4,4	15,3	7,9	1,7	34,6
Portugalia	23,9	7,9	7,7	2,2	15,5	10,1	1,0	31,8
Republika Czeska	17,8	10,3	1,3	1,1	11,7	13,1	0,4	44,2
Rumunia	27,7	10,4	2,4	2,8	11,2	10,5	1,3	33,6
Słowacja	22,9	12,0	1,3	3,2	8,7	10,0	2,1	39,8
Słowenia	22,4	8,6	2,8	5,5	15,0	8,8	1,1	36,0
Szwecja	19,1	5,8	1,6	8,9	30,2	8,3	0,9	25,3
Węgry	19,9	8,4	10,2	1,7	18,0	6,9	0,8	34,1
Wielka Brytania	18,1	8,8	4,2	4,2	28,9	8,8	8,6	18,4
Włochy	14,4	4,8	7,0	8,4	26,3	7,5	1,5	30,1

Źródło: "Taxation trends in the European Union", publikacja Komisji Europejskiej (Edycja 2009).

Tabela na poprzedniej stronie przedstawia ogólne zbalansowanie wpływów podatkowych, tj. w krajach, w których poziom podatków bezpośrednich jest względnie wysoki, podatki pośrednie nałożone na towary, usługi, konsumpcję lub produkcję są relatywnie niskie i na odwrót. Tylko niektóre kraje prezentują względnie równy udział poszczególnych podatków. Co jest szczególnie istotne, poziom podatków bezpośrednich jest niższy w krajach będących nowymi członkami Unii Europejskiej (kraje Europy Środkowo-Wschodniej). Z drugiej strony, podatki pośrednie są tam względnie wysokie. W dalszej części naszego raportu analizujemy kolejne różnice pomiędzy tymi krajami a krajami Piętnastki, szczególnie w odniesieniu do podatku liniowego.

Udział podatków w PKB

Poniżej przedstawiamy zagregowane wyniki dotyczące dochodu netto

Cypr	89%
Malta	84%
Portugalia	84%
Estonia	81%
Słowacja	80%
Bułgaria	78%
Hiszpania	78%
Szwecja	77%
Litwa	77%
Republika Czeska	77%
Irlandia	77%
Wielka Brytania	77%
Luksemburg	75%
Łotwa	75%
Finlandia	74%
Francja	72%
Polska	72%
Rumunia	72%
Grecja	71%
Holandia	71%
Włochy	70%
Słowenia	67%
Austria	66%
Dania	65%
Węgry	61%
Niemcy	59%
Belgia	58%

Ogólne podsumowanie rezultatów badania

Scenariusz 1

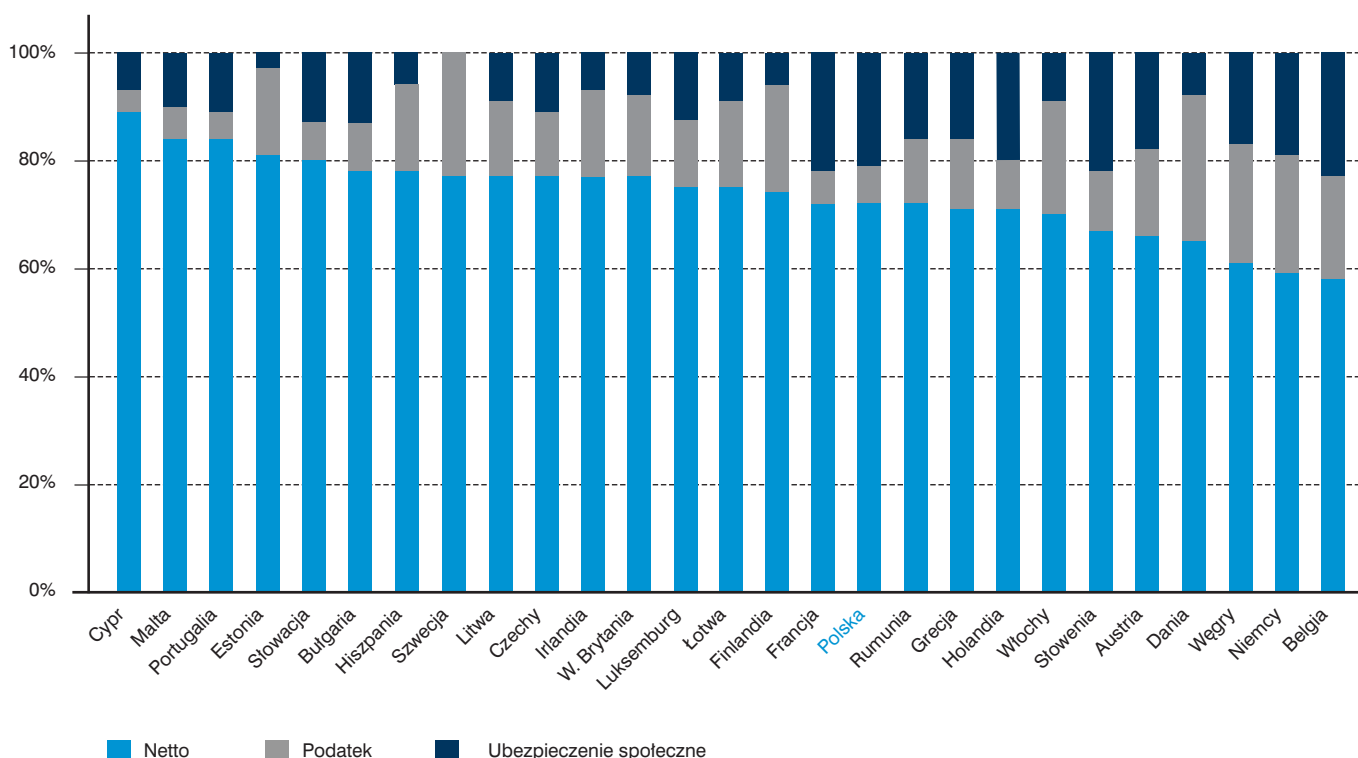
osoba nieposiadająca rodziny, uzyskująca średnie wynagrodzenie

W tym scenariuszu najwyższy dochód netto jest notowany na Cyprze, gdzie osoby fizyczne zachowują 89% rocznego wynagrodzenia brutto. Najniższe wyniki odnotowały Belgia (58%) i Niemcy (59%). Należy zauważyć, że w Niemczech obciążenie podatkowe jest niższe niż np. w Danii, lecz z uwagi na wysokie składki na ubezpieczenia społeczne dochód netto ogółem uzyskiwany w tym kraju jest niższy.

Inny interesujący aspekt wyników w tym scenariuszu to brak pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w Szwecji.

Średnie netto w UE w tym scenariuszu wynosi 74% wynagrodzenia brutto. Polska z wynikiem 72% uplasowała się blisko tej średniej.

Udział obciążeń z tytułu podatku i pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w przychodzie brutto

Poniżej przedstawiamy zagregowane wyniki dotyczące dochodu netto

Słowacja	92%
Republika Czeska	92%
Cypr	89%
Portugalia	89%
Estonia	89%
Malta	88%
Hiszpania	87%
Irlandia	86%
Luksemburg	84%
Łotwa	84%
Litwa	79%
Polska	79%
Bułgaria	78%
Francja	78%
Szwecja	77%
Holandia	77%
Wielka Brytania	77%
Włochy	76%
Słowenia	75%
Finlandia	74%
Rumunia	74%
Grecja	73%
Dania	71%
Belgia	71%
Austria	68%
Niemcy	68%
Węgry	61%

Scenariusz 2

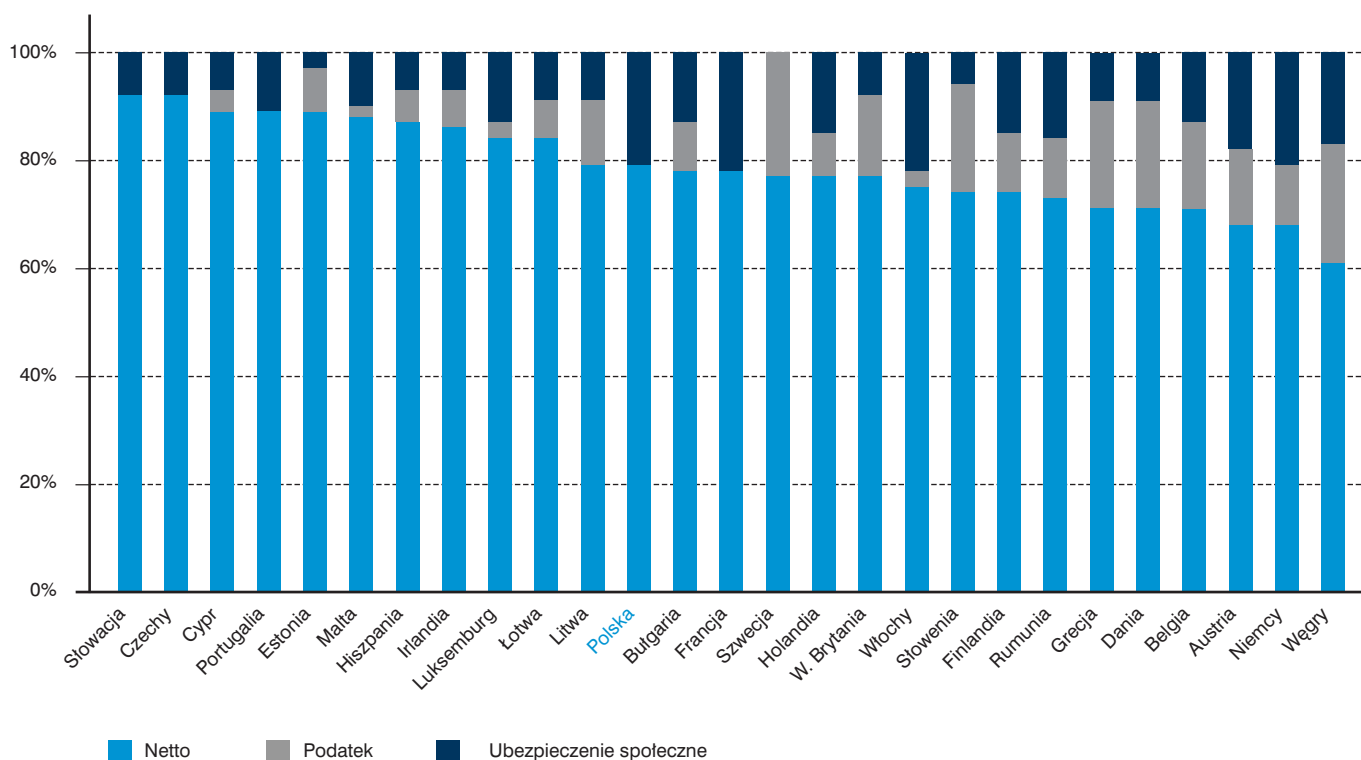
osoba pozostająca w związku małżeńskim, mająca dwójkę dzieci, zarabiająca średnie wynagrodzenie

W wielu badanych krajach fakt posiadania rodziny ma znaczny wpływ na istotnie wyższe wynagrodzenie netto w porównaniu z osobami nieposiadającymi rodziny. Jest tak np. w Republice Czeskiej (wzrost o 15 punktów procentowych), Belgii (wzrost o 13 punktów procentowych) i Słowacji (wzrost o 12 punktów procentowych). Niemniej jednak, Belgia jest państwem, w których obciążenia podatkowe są nadal znaczne.

Wyniki Słowacji, Republiki Czeskiej, Portugalii, Polski i Francji są szczególnie ciekawe. W tych krajach osoby posiadające rodziny korzystają z prorodzinnych ulg podatkowych przekraczających podatek należny, w związku z czym jedyne efektywne obciążenia to składki na ubezpieczenia społeczne.

Średni dochód netto w UE w tym scenariuszu wynosi 79% wynagrodzenia brutto i taki właśnie wynik uzyskała również Polska.

Udział obciążeń z tytułu podatku i pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w przychodzie brutto

Poniżej przedstawiamy zagregowane wyniki dotyczące dochodu netto

Bułgaria	82%
Hiszpania	78%
Estonia	78%
Litwa	76%
Republika Czeska	75%
Cypr	74%
Słowacja	74%
Łotwa	71%
Rumunia	70%
Malta	69%
Polska	68%
Wielka Brytania	64%
Portugalia	64%
Grecja	62%
Luksemburg	61%
Austria	59%
Francja	58%
Niemcy	55%
Irlandia	55%
Szwecja	55%
Włochy	54%
Holandia	54%
Finlandia	54%
Węgry	52%
Słowenia	51%
Dania	46%
Belgia	44%

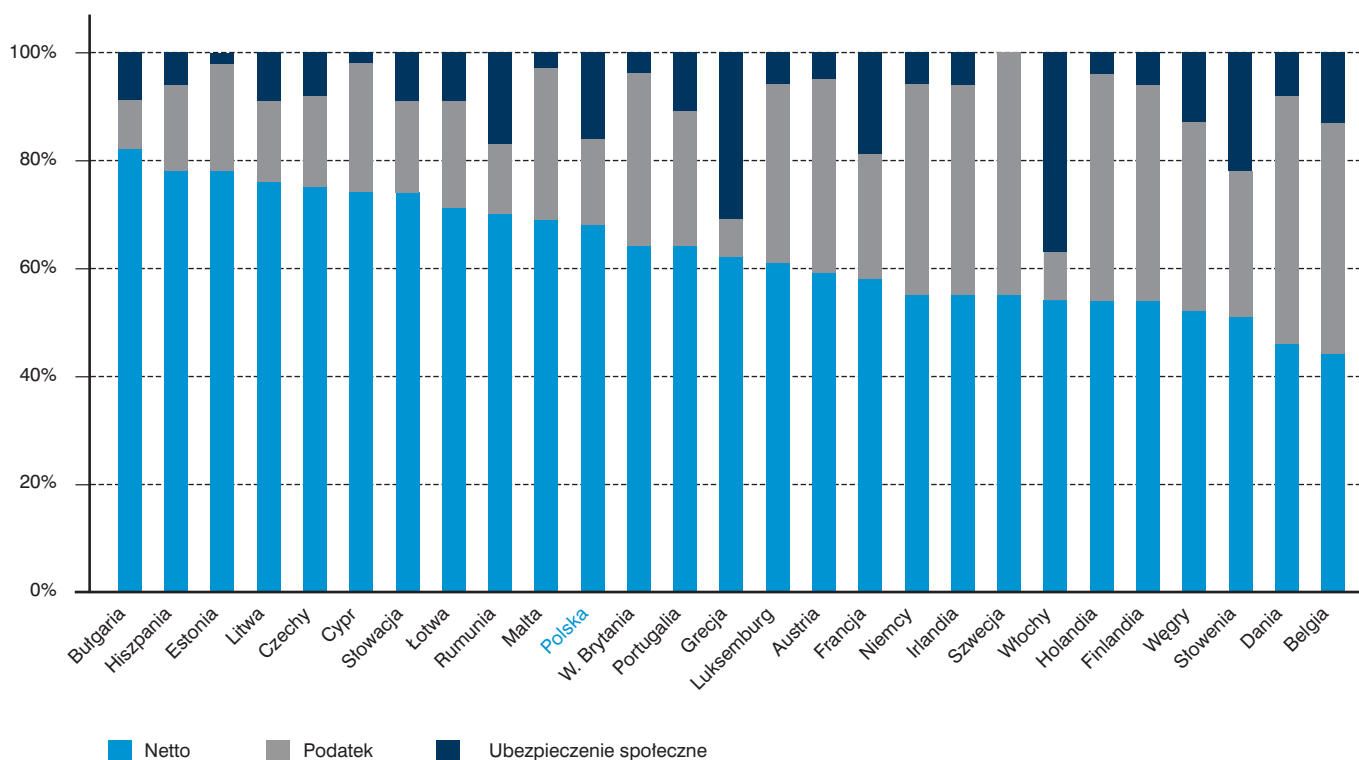
Scenariusz 3 osoba nieposiadająca rodziny, zarabiająca pięciokrotność średniego wynagrodzenia

Niniejszy scenariusz wskazuje, że generalnie w krajach z podatkiem liniowym (Bułgaria, Estonia, Litwa, Republika Czeska, Słowacja, Łotwa i Rumunia), wynagrodzenie netto (jako procent wynagrodzenia brutto) jest, jak można się było spodziewać, wyższe niż w krajach z progresywną skalą opodatkowania (Hiszpania i Cypr stanowią wyjątek głównie ze względu na niskie pracownicze składki na ubezpieczenia społeczne).

Należy zauważyć, że w Danii i Belgii obciążenie z tytułu podatku i ubezpieczeń społecznych przekracza 50% brutto, co odzwierciedla obowiązującą w tych krajach wyjątkowo silną progresję podatkową i szczególnie dotyka podatników z wysokimi dochodami.

Średnie wynagrodzenie netto w UE w tym scenariuszu wynosi 63% wynagrodzenia brutto. Polska ze średnią 68% plasuje się znacznie powyżej tej średniej.

Udział obciążeń z tytułu podatku i pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w przychodzie brutto

Poniżej przedstawiamy zagregowane wyniki dotyczące dochodu netto

Hiszpania	87%
Bułgaria	82%
Estonia	79%
Republika Czeska	78%
Litwa	76%
Polska	76%
Słowacja	76%
Cypr	74%
Łotwa	73%
Malta	72%
Portugalia	70%
Rumunia	70%
Francja	67%
Luksemburg	65%
Wielka Brytania	64%
Grecja	62%
Niemcy	60%
Austria	59%
Irlandia	57%
Holandia	55%
Szwecja	55%
Słowenia	54%
Włochy	54%
Finlandia	54%
Węgry	52%
Dania	49%
Belgia	47%

Scenariusz 4

osoba pozostająca w związku małżeńskim, z dwójką dzieci, zarabiająca pięciokrotność średniego wynagrodzenia

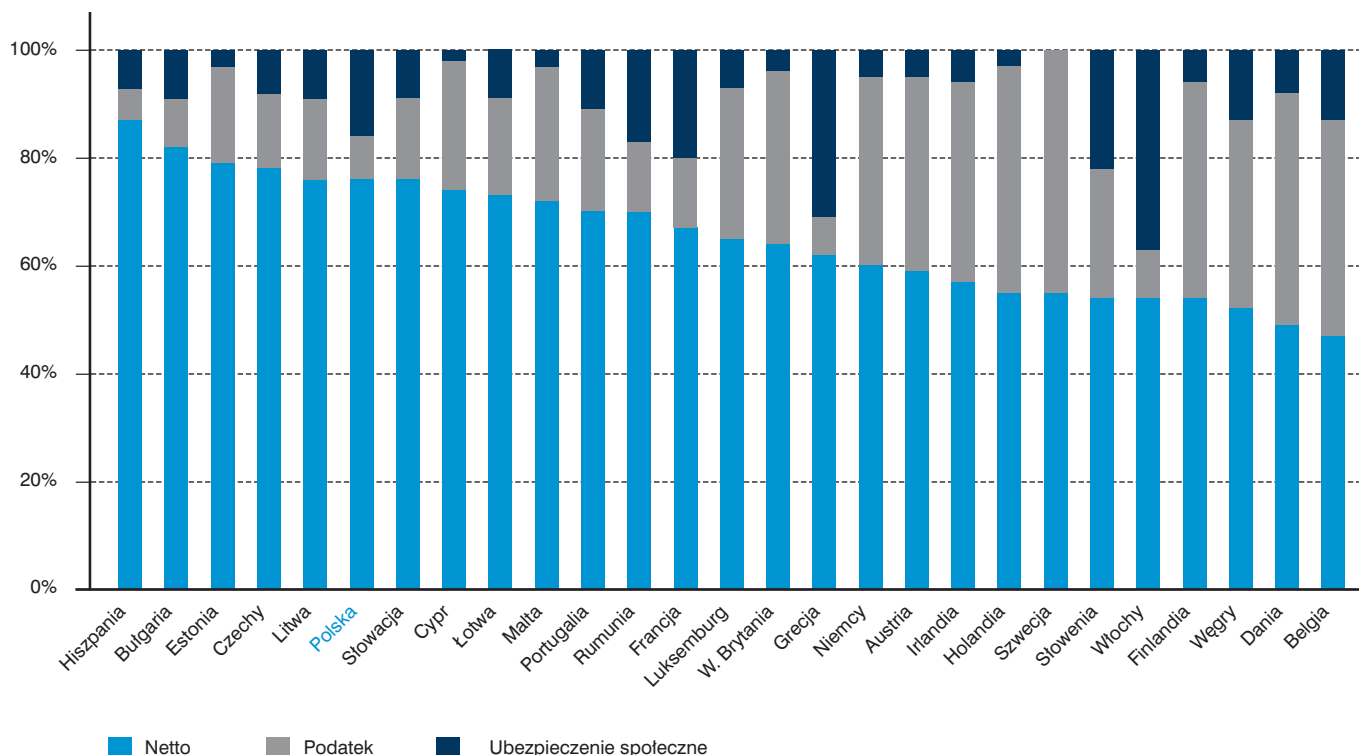
Pewne zaskoczenie może budzić fakt, że posiadanie rodziny i związane z tym udogodnienia podatkowe nie powodują istotnych różnic w tym scenariuszu w porównaniu ze scenariuszem 3. Największą różnicę wykazują Hiszpania i Francja (wzrost o 9 punktów procentowych) oraz Polska (wzrost o 8 punktów procentowych).

Ogólnie rzecz biorąc, różnica pomiędzy scenariuszami 3 i 4 jest znacznie mniejsza niż różnica pomiędzy scenariuszami 1 i 2. Widać to wyraźnie, gdy porównamy średnią UE netto w scenariuszu 1 (74%) oraz w scenariuszu 2 (79%). Różnica pomiędzy nimi stanowi 5 punktów procentowych. W przypadku scenariusza 3 (63%) i scenariusza 4 (65%) różnica wynosi jedynie 3 punkty procentowe.

Dlaczego tak się dzieje? Ponieważ ulgi prorodzinne i wspólne rozliczenie podatkowe mają mniejszy wpływ na zmniejszenie procentowego obciążenia z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku osób o wyższych dochodach.

Średnie netto w UE w tym scenariuszu wynosi 65% wynagrodzenia brutto. Polska w tym scenariuszu zajmuje bardzo wysoką pozycję z netto na poziomie 76% wynagrodzenia brutto.

Udział obciążeń z tytułu podatku i pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w przychodzie brutto

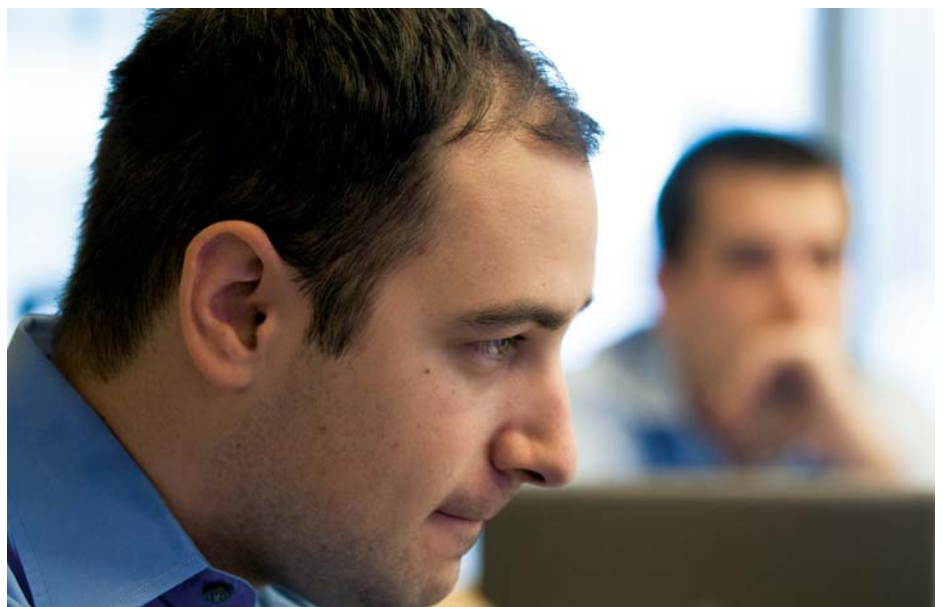

Średnia z czterech scenariuszy

Poniżej przedstawiamy podsumowanie wszystkich scenariuszy dla poszczególnych krajów (średnia rezultatów z czterech scenariuszy), które może do pewnego stopnia obrazować poziom średniego wynagrodzenia netto uzyskiwanego przez ogół mieszkańców danego kraju.

Zestawienie średnich netto

	netto	podatek i ubezpieczenie społeczne
Hiszpania	83%	17%
Estonia	82%	18%
Cypr	81%	19%
Republika Czeska	80%	20%
Słowacja	80%	20%
Bułgaria	80%	20%
Malta	78%	22%
Litwa	77%	23%
Portugalia	77%	23%
Łotwa	76%	24%
Polska	74%	26%
Luksemburg	72%	28%
Rumunia	71%	29%
Wielka Brytania	70%	30%
Irlandia	69%	31%
Francja	69%	31%
Grecja	67%	33%
Szwecja	66%	34%
Holandia	64%	36%
Finlandia	64%	36%
Włochy	64%	36%
Austria	63%	37%
Słowenia	62%	38%
Niemcy	60%	40%
Dania	58%	42%
Węgry	56%	44%
Belgia	55%	45%

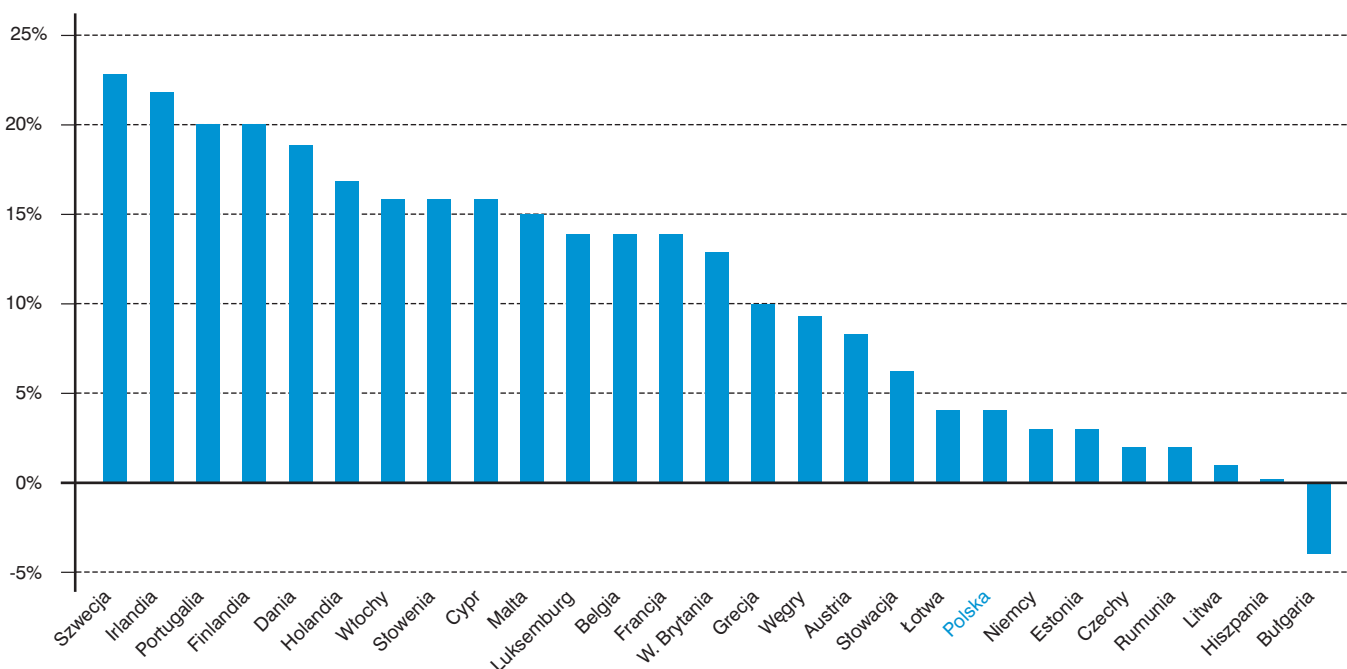
Szczegółowa analiza wyników

Przystąpimy teraz do omówienia szczegółowych wyników badania, które obejmują: wpływ poziomu wynagrodzenia na obciążenia z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne, posiadanie rodziny jako czynnik zmniejszający obciążenie podatkowe, podatek liniowy w porównaniu z bardziej tradycyjną progresywną skalą opodatkowania, ubezpieczenia społeczne pracodawcy w stosunku do zarobków brutto oraz możliwość składania zeznań podatkowych w formie elektronicznej.

Wpływ poziomu wynagrodzenia na obciążenie z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne

Aby przeanalizować wpływ wyższego poziomu wynagrodzeń na sytuację netto poszczególnych osób, porównaliśmy scenariusze 1 i 3 (dotyczące osób nieposiadających rodziny) oraz scenariusze 2 i 4 (dla osób z rodzinami).

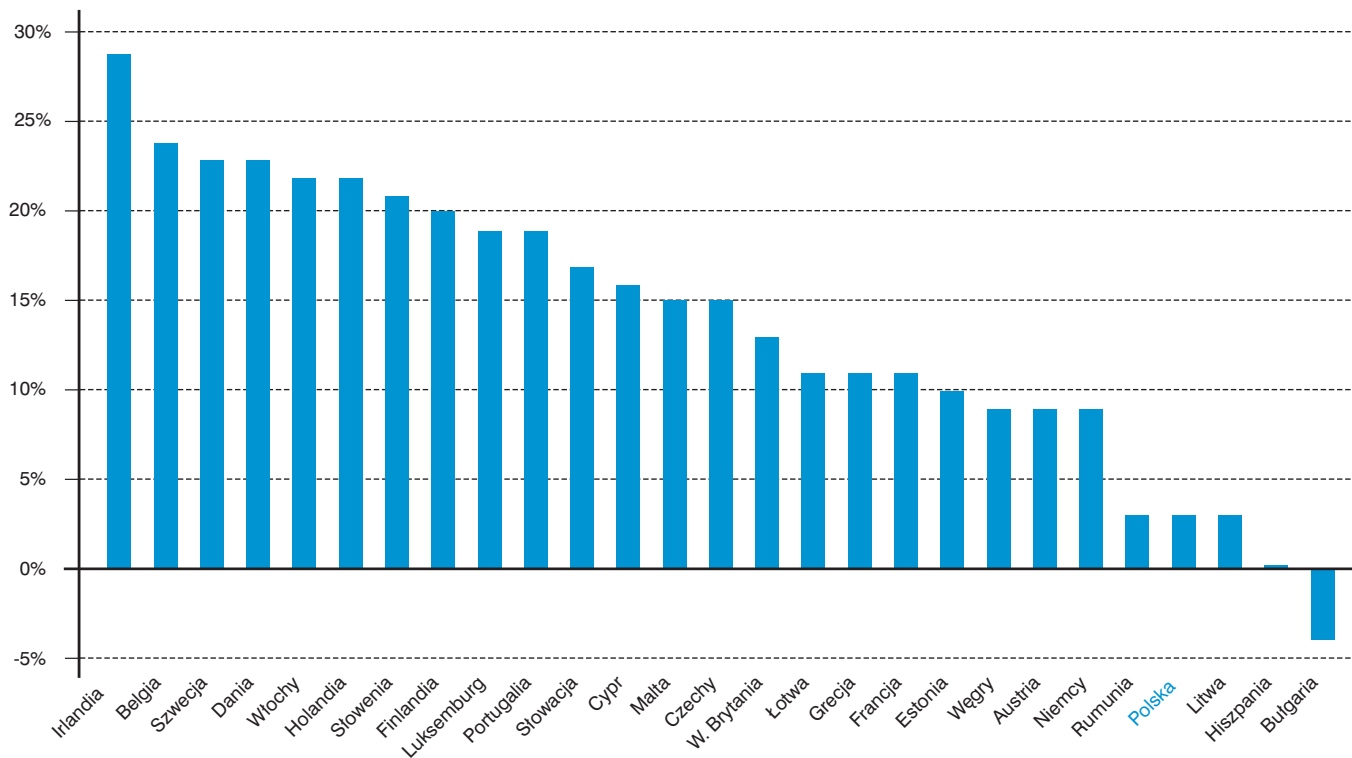
Różnica netto między scenariuszami 1 i 3

Wykres powyżej wskazuje, że np. w Szwecji wynagrodzenie netto osoby nieposiadającej rodziny jest niższe o 23 punkty procentowe w przypadku zarabiania pięciokrotności średniego wynagrodzenia. Tylko w Bułgarii wyższemu dochodowi brutto towarzyszy wyższy wskaźnik procentowy dochodu netto. Wynika to z łącznego wpływu ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz podatku liniowego, tj. składki na ubezpieczenie społeczne zmniejszają się (w przypadku przekroczenia kwoty stanowiącej roczne ograniczenie podstawy wymiaru składek), a stawka podatku nie zmienia się.

Łatwo o przesadę w ocenie znaczenia różnicy na powyższym wykresie pomiędzy Szwecją a Bułgarią. Należy jednak pamiętać, że ta przepaść jest częściowo równoważona przez inne podatki (na przykład w Bułgarii średnia stawka VAT jest półtora raza wyższa niż w Szwecji). Co więcej, faktyczna średnia pensja w Bułgarii jest niemal 6 razy niższa niż w Szwecji, nie mówiąc o różnicach siły nabywczej pieniądza w obu krajach.

Różnica netto między scenariuszami 2 i 4

Powyższy wykres dotyczy osób z korzystających z ulg prorodzinnych. Wyniki są podobne do wyników uzyskanych podczas porównania scenariuszy 1 i 3, tj. procent dochodu netto zmniejsza się w miarę wzrostu wynagrodzenia. Tutaj również wyjątkiem jest Bułgaria. Jest to jedyny kraj objęty badaniem, w którym pozycja netto osób zamożnych, zarówno posiadających rodziny, jak i nie, jest relatywnie wyższa w porównaniu z osobami uzyskującymi średnie zarobki.

Kraj	Wspólne rozliczenie podatkowe	Ulga na dzieci
Austria	-	+
Belgia	+	-
Bułgaria	-	-
Cypr	-	-
Dania	-	-
Estonia	+	+
Finlandia	-	-
Francja	+	+
Grecja	+	+
Hiszpania	+	+
Holandia	+	+
Irlandia	+	-
Litwa	-	+
Luksemburg	+	+
Łotwa	-	+
Malta	+	+
Niemcy	+	+
Polska	+	+
Portugalia	+	+
Republika Czeska	-	+
Rumunia	-	+
Słowacja	-	+
Słowenia	-	+
Szwecja	-	-
Węgry	-	-
Wlk. Brytania	-	-
Włochy	-	+

Prorodzinne ulgi podatkowe

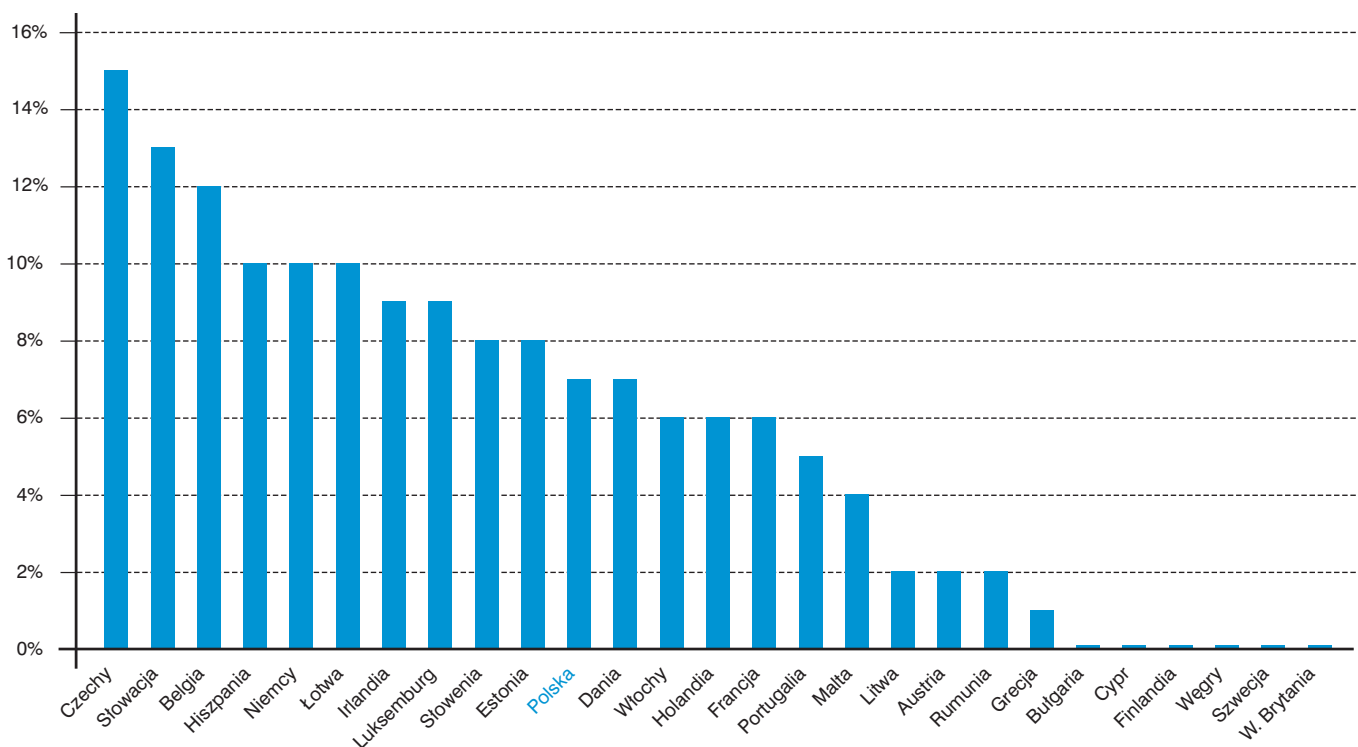
Zgodnie z oczekiwaniami, ulgi prorodzinne powinny prowadzić do zmniejszenia obciążeń uzyskiwanego dochodu brutto. W naszym badaniu skoncentrowaliśmy się na dwóch najpowszechniej stosowanych formach ulg prorodzinnych, tj. wspólnych rozliczeniach podatkowych i ulgach na dzieci.

Z tabeli obok wynika, że w większości krajów (w tym państw z podatkiem liniowym) występuje jakaś forma ulg prorodzinnych.

Pragniemy zwrócić uwagę, że w niektórych krajach (na przykład w Holandii, Portugalii, Francji, Luksemburgu) wspólne zeznania podatkowe mogą być składane nie tylko przez pary będące formalnie małżeństwem, ale także te, które zarejestrowały swój związek w sądzie (forma rejestracji może różnić się pomiędzy poszczególnymi krajami) lub mieszkające razem przez określony czas. Ponadto, we Francji z prorodzinnych ulg podatkowych mogą korzystać także osoby tej samej płci.

Poniższy wykres zawiera porównanie wyników scenariusza 1 (osoba nieposiadająca rodziny, uzyskująca średnie wynagrodzenie) i scenariusza 2 (osoba korzystająca z udogodnień podatkowych związanych z rodziną, uzyskująca średnie wynagrodzenie).

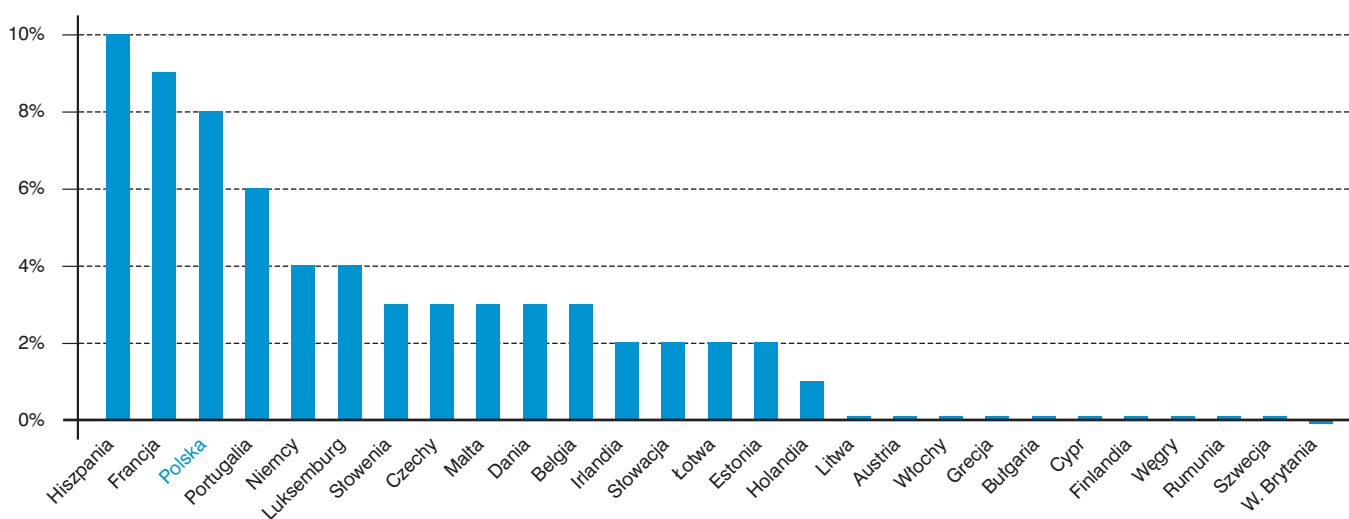
Różnica netto między scenariuszami 1 i 2

Z wykresu na stronie obok wynika, że w Republice Czeskiej prorodzinne ulgi podatkowe skutecznie obniżają obciążenia podatkowe. Jeżeli różnica wynosi zero, oznacza to, że w krajach tych nie zostały wprowadzone wspólne rozliczenia podatkowe z małżonkiem lub też ulgi na dzieci, bądź też nie funkcjonują one jako ulgi *stricte* podatkowe¹ (Wlk. Brytania, Szwecja, Węgry, Finlandia, Cypr i Bułgaria).

Poniższy wykres ilustruje różnice wynikające z wyższego dochodu poprzez odjęcie od wyników scenariusza 3 wyników scenariusza 4. Z wykresu wynika, że prorodzinne ulgi podatkowe w najbardziej skuteczny sposób obniżają obciążenie podatkowe osób uzyskujących najwyższe wynagrodzenie w Hiszpanii.

Różnica netto między scenariuszami 3 i 4

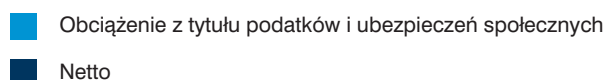
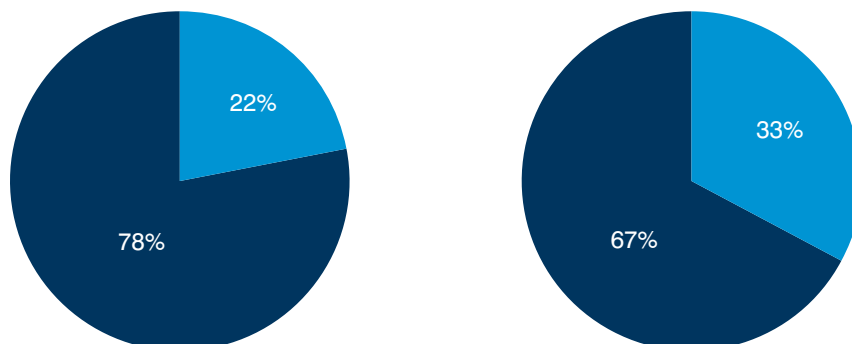

Podatek liniowy

Obecnie podatek liniowy obowiązuje w siedmiu krajach członkowskich UE. Należą do nich: Łotwa (stawka 25%), Litwa (stawka 24%), Estonia (stawka 21%), Słowacja (stawka 19%), Rumunia (stawka 16%), Republika Czeska (stawka 15%) i Bułgaria (stawka 10%). Wykres na kolejnej stronie ilustruje średnie obciążenie z tytułu podatku i ubezpieczeń społecznych dla wszystkich 4 scenariuszy w tych krajach („kraje z podatkiem liniowym”), w porównaniu z krajami, w których podatnicy płacą podatki według skali progresywnej („kraje z podatkiem progresywnym”).

¹ W niektórych krajach, np. w Wielkiej Brytanii, występują inne ulgi prorodzinne, lecz nie mają one nic wspólnego z rocznym rozliczeniem podatkowym.

Średnie obciążenie z tytułu podatku i pracowniczych składek na ubezpieczenia społeczne w krajach z podatkiem liniowym oraz w krajach z podatkiem progresywnym

Obciążenie wynagrodzenia brutto jest średnio o 10 punktów procentowych niższe w krajach z podatkiem liniowym niż w krajach z podatkiem progresywnym, co stanowi, naszym zdaniem, istotną różnicę.

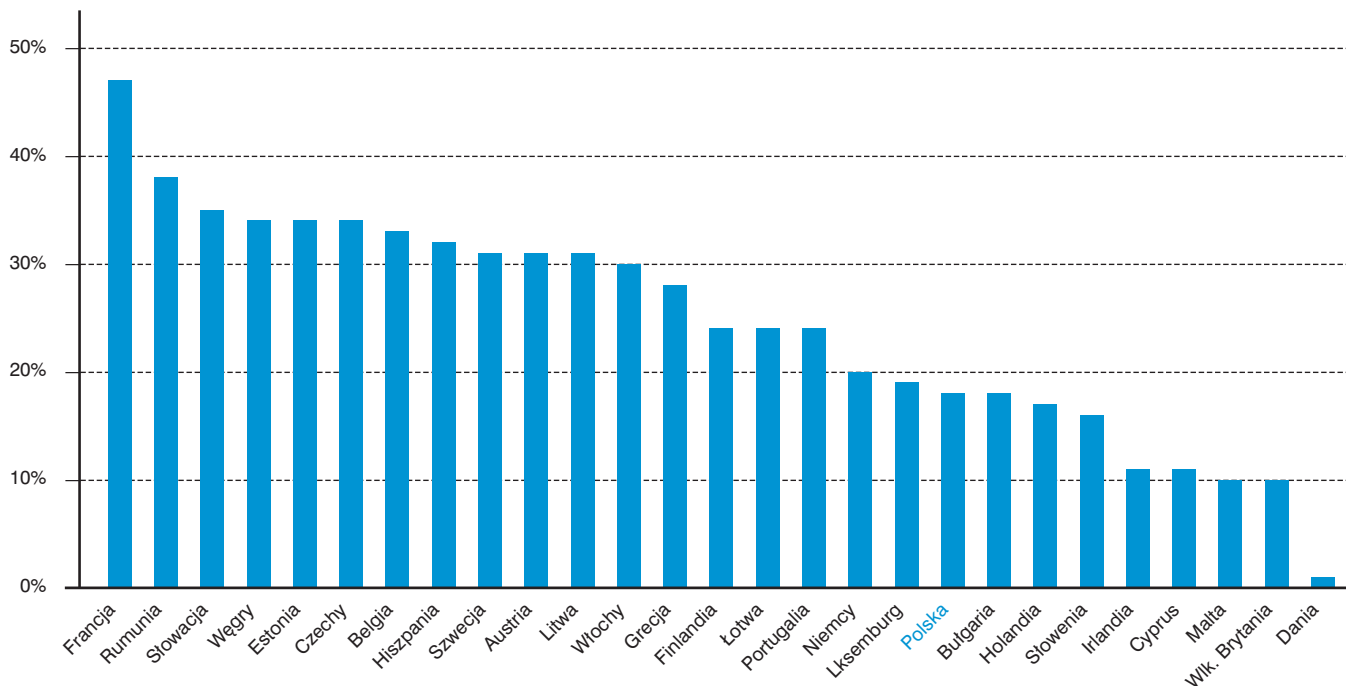
Niemniej jednak, analiza poszczególnych krajów (por. Tabela na str. 11) wskazuje, że nie we wszystkich krajach z podatkiem liniowym występują niższe obciążenia podatkowe. W Hiszpanii, tj. w kraju posiadającym system podatków progresywnych, notowane są najniższe koszty z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych (najwyższy dochód netto), gdy analizujemy wszystkie cztery scenariusze. Najwyższe obciążenie z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych w krajach z podatkiem liniowym notowane jest w Rumunii. Najwyraźniej poziom składek na ubezpieczenia społeczne wpływa w istotny sposób na ostateczną pozycję netto.

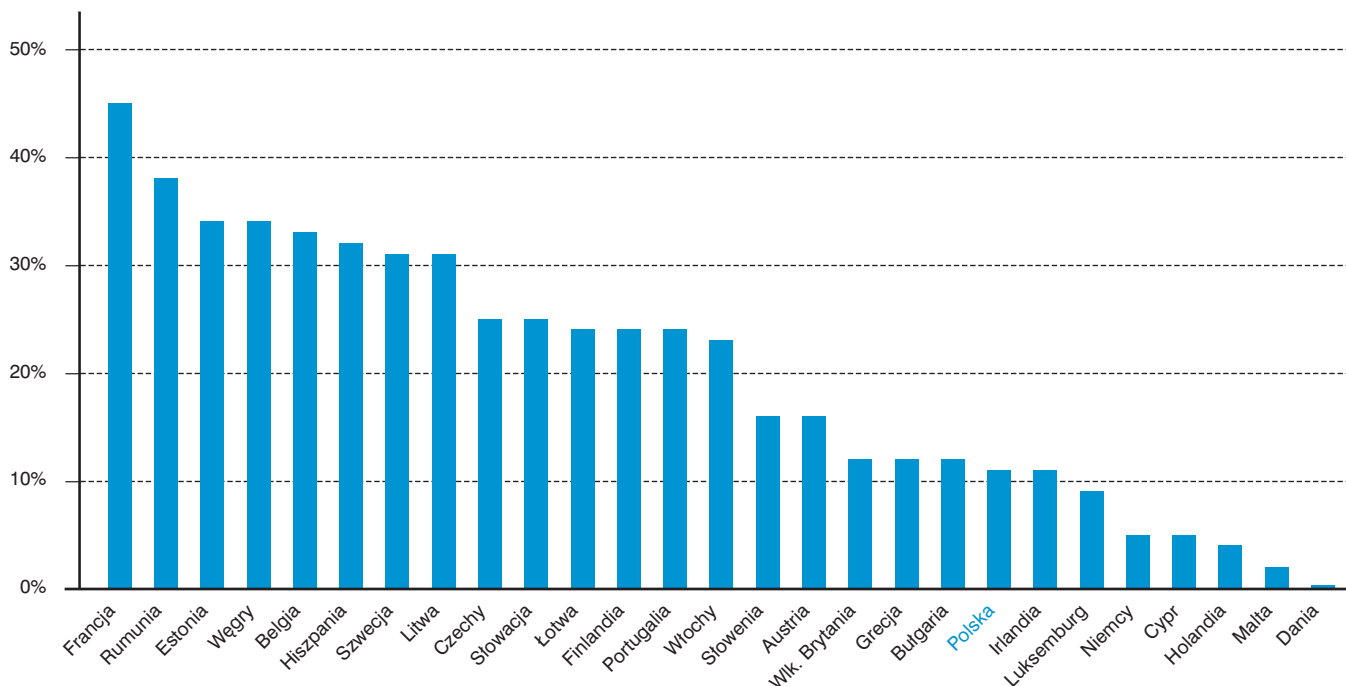
Składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne

Składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne stanowią dla niego ważny składnik kosztów zatrudnienia. Poniższe wykresy ilustrują procentową względem brutto pracownika wysokość składek pracodawcy dla scenariuszy 1 i 2 oraz dla scenariuszy 3 i 4.

Składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne – Scenariusze 1 i 2

Składki pracodawcy na ubezpieczenie społeczne – Scenariusze 3 i 4

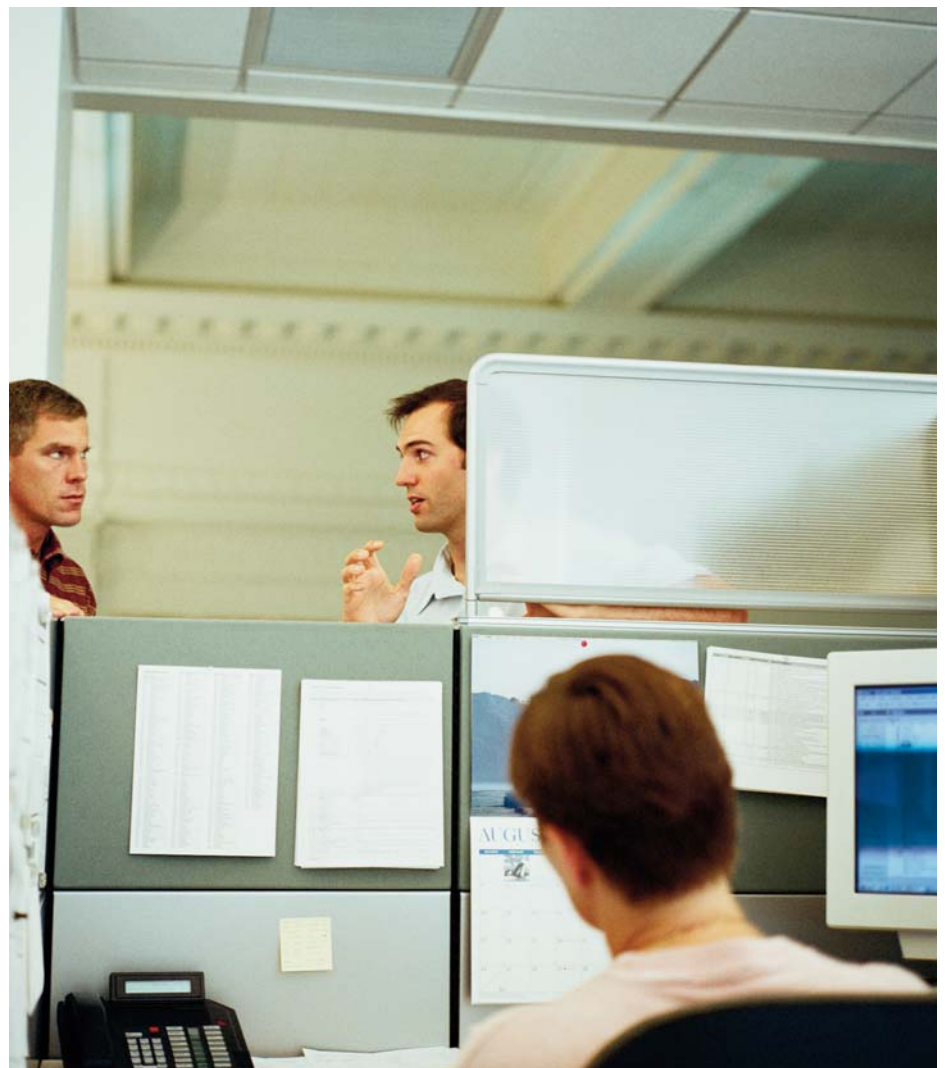
Wyniki pokazane na obu wykresach są podobne. Francja rysuje się jako najbardziej kosztowna jurysdykcja z punktu widzenia wyłącznie kosztów składek, tj. bez uwzględnienia wartości świadczeń otrzymywanych w zamian. W niektórych przypadkach składki są niższe przy wyższych poziomach dochodów (scenariusze 3 i 4). Odzwierciedla to fakt, że w niektórych krajach członkowskich istnieje ograniczenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Dania wyróżnia się w obydwu przypadkach, gdyż tam głównie pracownicy płacą składki. Składki pracodawcy kształtują się na minimalnym poziomie.

Składanie zeznań podatkowych w formie elektronicznej

Objęte badaniem kraje, z wyjątkiem Finlandii i Rumunii, umożliwiają składanie rocznych zeznań podatkowych w formie elektronicznej. Przed wyciągnięciem daleko idących wniosków należy jednak zauważyć, że składanie zeznań podatkowych w formie elektronicznej jest w niektórych przypadkach ograniczone do zeznań najbardziej podstawowych. Niemniej jednak pokazuje to postęp w kierunku bardziej przyjaznego dla podatnika podejścia do kwestii podatkowych.

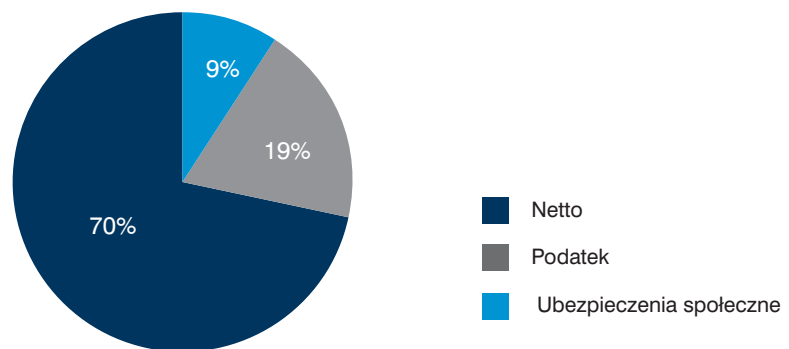
W Polsce władze skarbowe umożliwiły składanie zeznań podatkowych za 2009 r. drogą elektroniczną podatnikom rozliczającym się na formularzach PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38 i PIT-39.

Wnioski

Nasze ostateczne spostrzeżenie dotyczy pojęcia „średniej średnich”, które umożliwia syntetyczny wgląd w systemy podatkowe krajów UE. Wykazuje ono, że generalnie w UE nasz dochód netto znacznie przekracza kwoty odprowadzane na rzecz organów podatkowych i na ubezpieczenia społeczne.

Średnia średnich

Dane kontaktowe:

Camiel van der Meij

Partner
Dział prawno-podatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z .o.o.
camiel.van.der.meij@pl.pwc.com
tel.: +48 22 523 4959

Joanna Narkiewicz-Tarłowska

Starszy menedżer
Dział prawno-podatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z .o.o.
joanna.narkiewicz-tarlowska@pl.pwc.com
tel.: +48 22 523 4764

Grzegorz Ogórek

Starszy konsultant
Dział prawno-podatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
grzegorz.ogorek@pl.pwc.com
tel.: +48 22 523 4410

Mariusz Ferenc

Konsultant
Dział prawno-podatkowy
PricewaterhouseCoopers Sp. z .o.o.
mariusz.ferenc@pl.pwc.com
tel.: +48 22 523 4106

Aneks

Przegląd najważniejszych zmian w zakresie podatków oraz ubezpieczeń społecznych w krajach Unii Europejskiej w latach 2009 i 2010.

Poniżej przedstawiono zestawienie najważniejszych zmian w dziedzinie podatków oraz ubezpieczeń społecznych, wprowadzonych w latach 2009 i 2010 w krajach Unii Europejskiej. Skupiliśmy się na najistotniejszych zmianach w prawie podatkowym w odniesieniu do podatku dochodowego od osób fizycznych („PIT”), podatku dochodowego od osób prawnych („CIT”) oraz podatku od wartości dodanej („VAT”). W niniejszym zestawieniu pominięto kraje, w których nie odnotowano żadnych ważniejszych zmian w wyżej wymienionym zakresie.

Estonia

Od 1 lipca 2009 roku podniesiono stawkę VAT z 18% do 20%.

Dodatkowo, poziom składek na ubezpieczenie od utraty zatrudnienia wzrósł kilkukrotnie i od dnia 1 sierpnia 2009 roku pozostaje na maksymalnym dozwolonym przez przepisy poziomie – 2,8% po stronie pracownika oraz 1,4% po stronie pracodawcy.

Stawki PIT oraz CIT zamrożono na poziomie 21% (zgodnie z wcześniejszymi przepisami ich poziom powinien ulec redukcji do poziomu 20% od dnia 1 stycznia 2010).

Finlandia

Stawki podatków samorządowych wzrosły z 16,5% do 21%.

Stawki podatku dochodowego od osób fizycznych uległy obniżeniu o 0,5% i obecnie zawierają się w przedziale od 6,5% do 30%.

Podstawowa stawka podatku VAT ulegnie podwyższeniu z 22% do 23% z dniem 1 lipca 2010 roku. Zredukowana stawka podatku w wysokości 12 %, mająca obecnie zastosowanie do żywności oraz pasz dla zwierząt, zostanie podniesiona do poziomu 13% od tego samego dnia, co podstawowa stawka VAT. Stawka w wysokości 13% będzie dotyczyła również usług restauracyjnych oraz cateringowych, które do dnia 1 lipca 2010 roku są opodatkowane według standardowej stawki. Obniżona stawka VAT w wysokości 8%, mająca zastosowanie m.in. do książek, usług hotelarskich oraz transportu pasażerskiego, zostanie podniesiona do poziomu 9% od dnia 1 lipca 2010 roku.

Francja

We Francji wprowadzono nowy podatek od premii (gotówkowych, a także premii wynikających z motywacyjnych programów pracowniczych opartych na akcjach) przekraczających 27 500 euro i przyznanych w roku finansowym 2009.

Zyski kapitałowe zrealizowane od dnia 1 stycznia 2010 roku będą podlegały podatkowi wyrównawczemu w wysokości 12,1% już od pierwszego euro – również wówczas, gdy nie przekroczą one limitu rocznych dochodów ze sprzedaży ustanowionych na poziomie 25 830 euro (w 2010 roku) dla celów zwolnień podatkowych.

Hiszpania

Od początku 2010 roku wzrosły stawki podatku PIT od dochodów z inwestycji z poziomu 18% do 19% w odniesieniu do pierwszych 6000 euro i do 21% w przypadku kwot przekraczających wspomniany poziom.

Zwiększeniu uległy również stawki podatku VAT z poziomu 16% do 18% (stawka podstawowa) oraz z 7% do 8% w przypadku zredukowanej stawki VAT.

Irlandia

Stawka podatku VAT nieznacznie spadła, z poziomu 21,5% do 21%. Od 2010 roku obniżeniu uległy również zasiłki opieki społecznej oraz dodatki na dzieci.

Litwa

Od 1 stycznia 2010 roku obniżono z poziomu 20% do 15% stawkę podatku dochodowego od osób prawnych, podczas gdy od 1 września 2009 roku podwyższeniu uległa stawka podatku VAT z poziomu 19% do 21%.

Od dnia 1 stycznia 2010 roku podatek zdrowotny w wysokości 6% odnosi się co do zasady wyłącznie do dochodów pochodzących ze stosunku pracy (wcześniej był należny również od dochodów kapitałowych).

Łotwa

Z dniem 1 stycznia 2010 roku podwyższono stawkę podatku dochodowego od osób fizycznych z poziomu 23% do 26%.

Wprowadzono nowy podatek od odsetek i dywidend w wysokości 10%, a także podatek dochodowy w wysokości 15% od sprzedaży aktywów kapitałowych.

Z dniem 1 stycznia 2009 roku (do 2013 roku) zniesiono ograniczenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Luksemburg

Z początkiem 2009 roku w Luksemburgu zniesiono podatek emisyjny.

Stawka podatku dochodowego od osób prawnych uległa obniżeniu z poziomu 29,63% do 28,59% w 2009 roku i przewiduje się jej dalszą obniżkę do poziomu 25,5% w 2010 roku.

Jeśli chodzi o progi podatkowe podatku dochodowego od osób fizycznych, z początkiem 2009 roku uległy one zwiększeniu o 9%.

Malta

Władze Malty wprowadziły od początku 2010 roku wiele zachęt podatkowych związanych na przykład z badaniami i rozwojem, lokalnym rynkiem pracy oraz rynkiem nieruchomości. Dla przykładu, wprowadzono odliczenie od podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 1000 euro dla rodziców dzieci w wieku powyżej 3 lat spełniających określone warunki.

Zgodnie z nowymi przepisami, nie będą zwracane żadne nadpłaty podatku dochodowego, ani podatku VAT w odniesieniu do płatników zalegających z rozliczeniami tych podatków.

Niemcy

Odnosnie podatku dochodowego od osób fizycznych, tylko jego najniższa stawka uległa obniżeniu z poziomu 15% do 14% (począwszy od 2009 roku).

Dodatek na dziecko uległ podwyższeniu o około 1000 euro.

Polska

Od dnia 1 stycznia 2009 roku zmniejszeniu uległy stawki podatku dochodowego od osób fizycznych z poziomu 19%, 30% oraz 40% do poziomu, 18% i 32% (zmiana ta była przewidziana przez przepisy już w 2006 roku).

Republika Czeska

Z początkiem 2010 roku wzrosły w Republice Czeskiej stawki podatku VAT odpowiednio z 9% do 10% oraz z 19% do 20%. Stawka podatku dochodowego od osób prawnych została obniżona z poziomu 20% do 19%.

Znacznej podwyżce, bo aż o 50% (z 1 130 640 CZK do 1 707 048 CZK) uległo ograniczenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Słowenia

Od 1 stycznia 2010 roku zmniejszeniu uległa stawka podatku dochodowego od osób prawnych z poziomu 21% do 20%.

Węgry

Progresywne stawki podatku dochodowego od osób fizycznych zostały obniżone odpowiednio z 18% do 17% oraz z 36% do 32%. Próg dochodów podlegających najniższej stawce podatkowej znacząco wzrósł, z poziomu HUF 1 700 000 do HUF 5 000 000. Jednakże zmianie uległ sposób obliczania skonsolidowanej podstawy podatku – aby ją obliczyć, należy pomnożyć dochód brutto do opodatkowania przez współczynnik o wartości 1,27 (tzw. uzupełnienie podstawy opodatkowania).

Ponadto zniesiony został podatek solidarnościowy. Podatkiem dochodowym od osób fizycznych objęta została natomiast większość świadczeń w naturze (stawka podatku w wysokości 25% lub 54%).

Od 2010 roku zmniejszeniu uległy składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawcę. Dodatkowo zniesiony został podatek na opiekę zdrowotną.

Z dniem 1 stycznia 2010 roku podwyższeniu uległa stawka CIT z poziomu 16% do 19%.

Jeśli chodzi o podatek VAT, jego stawki zostały podniesione z poziomu 20% do 25% z dniem 1 lipca 2009 roku. Ponadto w stosunku do niektórych grup towarów i usług funkcjonują na Węgrzech dwie stawki preferencyjne w wysokości 18% oraz 5%.

Od początku 2010 roku zniesiona została większość ulg podatkowych, jednakże utrzymano ulgę rodzinną. Może ona jednak być zastosowana jedynie wówczas, gdy w rodzinie jest przynajmniej trójka dzieci, a dochód do opodatkowania nie przekracza określonego limitu.

Wielka Brytania

Zwiększeniu uległa najwyższa stawka podatku dochodowego od osób fizycznych (mająca zastosowanie do dochodów przekraczających 150 000 GBP). Ponadto premie w sektorze bankowym przekraczające wartość 25 000 GBP zostały opodatkowane stawką 50%, nie dając się odliczyć od podatku dochodowego od osób prawnych.

Kwota wolna od podatku w wysokości 6 475 GBP ulegnie zmniejszeniu w momencie, gdy dochód do opodatkowania osiągnie wartość 100 000 GBP i zostanie zupełnie wyeliminowana w przypadku, gdy dochód do opodatkowania osiągnie wartość 112 950 GBP.

Zwiększeniu o 1 punkt procentowy ulegną składki na ubezpieczenia społeczne, zarówno po stronie pracownika, jak i pracodawcy.

Serwis internetowy

taxonline.pl

kompletnie podatkowy

O tym, co ważne w podatkach. Codziennie.

- Informacje z pierwszej ręki: orzeczenia, interpretacje, legislacja
- Komentarze doradców PricewaterhouseCoopers
- Podatkowy przegląd prasy
- Kalendarz podatkowy

